

С. А. Марищук

здобувач

Науково-дослідного інституту публічного права

ОКРЕМІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НОТАРІУСА

У статті на підставі аналізу чинного законодавства України досліджено окремі особливості адміністративно-правової відповідальності нотаріуса. Зроблено висновок, що згідно чинного законодавства, нотаріуса може бути притягнуто до адміністративно-правової відповідальності у сферах: а) ринку капіталу та організованих товарних ринків; б) державної реєстрації; в) фінансового моніторингу; г) запобігання корупції. Специфічною особливістю адміністративної відповідальності нотаріуса у сфері фінансового моніторингу визначено те, що вона має декілька рівнів – встановлена як на рівні КУПАП, так і на рівні Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (ст.ст. 32-34). Окреслено, що особливістю адміністративної відповідальності нотаріуса у сфері державної реєстрації є те, що з позиції широкого підходу до розуміння адміністративної відповідальності, в означеній сфері нотаріуси можуть бути притягнені до адміністративної відповідальності як в порядку КУПАП, так і в порядку Кодексу адміністративного судочинства України. Встановлено, що з огляду на те, що приватні нотаріуси здійснюють незалежну професійну нотаріальну діяльність та не перебувають у трудових відносинах з Міністерством юстиції України (міжрегіональними управліннями Міністерства юстиції) такі заходи відповідальності як анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю, зупинення і припинення нотаріальної діяльності не можна віднести до заходів дисциплінарної відповідальності в її традиційному класичному розумінні. Наведені заходи мають характер та ознаки заходів адміністративної відповідальності. З огляду на позицію Верховного суду по даному питанню, Закон України «Про нотаріат» потребує внесення змін в частині конкретизації норм щодо притягнення нотаріусів до кримінальної, адміністративної, цивільної та дисциплінарної відповідальності, в тому числі враховуючи плани законодавця стосовно переходу до єдиного нотаріату.

Ключові слова: нотаріат, нотаріус, нотаріальна діяльність, адміністративна відповідальність, дисциплінарна відповідальність.

Постановка проблеми. Вітчизняні науковці зауважують, що законодавством про нотаріат не передбачено притягнення нотаріуса до адміністративної відповідальності, а галузевим адміністративним законодавством встановлено конкретні правопорушення, суб'єктами яких визначено нотаріусів [1, с. 194; 2, с. 127], хоча на наш погляд більш коректним буде сказати, що саме Законом України «Про нотаріат» прямо не передбачено адміністративну відповідальність нотаріуса. Чижмарь К., Гаєвський М. звертають увагу, що норми, які встановлюють адміністративну відповідальність розосереджені в різних кодексах і нормативних актах. Основним їх джерелом, звісно ж, є КУПАП, але паралельно з ним діє низка інших актів законодавства [3, с. 73]. Як цілком слушно зауважує

Курило Т., «підхід законодавця до визначення меж відповідальності нотаріусів є невиправдано усіченим. Він не лише створює ілюзію безкарності нотаріального корпусу, але також породжує безпідставні та необґрунтовані дискусії з приводу доцільності віднесення нотаріусів до спеціальних суб'єктів відповідальності за певні злочини та адміністративні проступки» [4, с. 61].

На теоретичному рівні тематика адміністративно-правової відповідальності нотаріуса не є новою. Окремі аспекти адміністративно-правової відповідальності нотаріуса досліджувалися такими науковцями як: Василина Н., Вдовічена Л., Веселов М., Висеканцев О., Гаєвський І., Джафарова О., Дрозд О., Курило Т., Ладіна Л., Мартинюк О., Німак М., Розсоха С.,

Савицька Н., Святецька І., Тищенко В., Фурса С., Чижмарь К., Шинкарук А., Юрах В. тощо. Не применшуючи значення наукових напрацювань вищезазначених дослідників, аналіз наукової літератури з означеного питання свідчить про наявність окремих невіршених питань, в тому числі зумовлених змінами правового характеру, що потребують подальших наукових досліджень. Враховуючи наведене, а також зважаючи на те, що законодавство у сфері нотаріату все ще перебуває у стані реформування, а наявність окремих дискусійних питань потребує уточнення, дослідження особливостей адміністративно-правової відповідальності нотаріуса є необхідним та своєчасним.

Метою статті є дослідження адміністративно-правової відповідальності нотаріуса на підставі аналізу чинного законодавства України.

Виклад основного матеріалу. Традиційно виділяють чотири види юридичної відповідальності – адміністративну, кримінальну, цивільну та дисциплінарну. Аналіз чинного законодавства дає підстави зробити висновок, що всі наведені вище види відповідальності можуть застосовуватися і до нотаріусів. При цьому Закон України «Про нотаріат» від 2 вересня 1993 року № 3425-XII містить дві статті, присвячені безпосередньо відповідальності нотаріусів [5]: ст. 21 «Відповідальність державного нотаріуса»; ст. 27 «Відповідальність приватного нотаріуса». Як цілком слушно звертають увагу дослідники [6, с. 146; 4, с. 60], в наведених статтях мова йде суто про цивільно-правову відповідальність нотаріусів. Те ж саме стосується і ст. 50 Закону «Оскарження нотаріальних дій або відмови у їх вчиненні».

У Законі України «Про нотаріат» адміністративна відповідальність згадується законодавцем лише в контексті ч. 6 ст. 8 «Нотаріальна таємниця»: та п. 8¹ ст. 30 в аспекті того, що «набрання законної сили судовим рішенням, відповідно до якого нотаріуса притягнуто до відповідальності за адміністративне корупційне правопорушення, пов'язане з порушенням обмежень, передбачених Законом України «Про запобігання корупції»» визначено однією з підстав припинення нотаріальної діяльності приватного нотаріуса [5]. Щодо п. 8¹ ст. 30 Закону України «Про нотаріат» маємо зазначити, що чинний Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII [7] розрізняє «корупційне правопорушення» та «правопорушення, пов'язане з корупцією». Відповідно до ст. 1 Закону корупційне право-

порушення – це «діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено *кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність*»; а правопорушення, пов'язане з корупцією – це «діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено *кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність*» [7]. Тобто адміністративна відповідальність згідно Закону настає лише за правопорушення, пов'язані з корупцією. Власне і відповідна глава Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) [8] має назву «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією» (Глава 13-А). У зв'язку з наведеним п. 8¹ ст. 30 Закону України «Про нотаріат» потребує викладення у такій редакції:

«8¹) набрання законної сили судовим рішенням, відповідно до якого нотаріуса притягнуто до адміністративної відповідальності за вчинене правопорушення, пов'язане з корупцією».

Аналіз КУпАП свідчить, що можна виокремити декілька сфер, у яких нотаріус може притягатися до адміністративної відповідальності:

1) ринок капіталу та організовані товарні ринки (стаття 163⁹ «Незаконне використання інсайдерської інформації»);

2) державна реєстрація (стаття 166¹¹ «Порушення законодавства про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», стаття 166²³ «Порушення порядку державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»);

3) фінансовий моніторинг (стаття 188³⁴ «Невиконання законних вимог посадових осіб суб'єктів державного фінансового моніторингу»);

4) запобігання корупції (стаття 172⁵ «Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків», стаття 172⁷ «Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів»).

При цьому тільки ст. 163⁹ Кодексу безпосередньо визначає нотаріуса суб'єктом адміністративної відповідальності, інші наведені вище норми здебільшого мають бланкетний характер. Наприклад у примітці до ст. 172⁵ визначено, що «Суб'єктом правопорушень у цій статті є особи, зазначені у пунктах 1, 2

частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції». Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» нотаріусів визначено суб'єктами, на яких поширюється дія цього Закону та віднесено до групи осіб «які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» [7].

Що стосується адміністративної відповідальності нотаріуса у сфері фінансового моніторингу, КУпАП містить дві статті, пов'язані з означеною сферою: ст. 166⁹ «Порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» та ст. 188⁻³⁴ «Невиконання законних вимог посадових осіб суб'єктів державного фінансового моніторингу». Ч. 2 ст. 166⁹ стосується «посадових осіб підприємств, установ, організацій, громадян-суб'єктів підприємницької діяльності, які не є суб'єктами первинного фінансового моніторингу», тому очевидно не стосується нотаріусів.

Водночас аналіз наукової літератури з даного питання свідчить, що виокремлення нотаріуса як суб'єкта відповідальності згідно наведених вище статей є питанням дискусійним. Так на думку Вдовічена В., Вдовічени Л. адміністративна відповідальність нотаріусів у сфері фінансового моніторингу вочевидь передбачена обома наведеними вище статтями КУпАП [2, с. 130]. Натомість Ладіна Л. зазначає, що «КУпАП, визначаючи адміністративну відповідальність у цій сфері в ряді норм, не виділяє нотаріуса як суб'єкта відповідальності, що впливає з положень Порядку розгляду справ про порушення вимог законодавства, що регулює діяльність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, та застосування санкцій (затв. Наказом Мін'юсту України від 28.05.2015 р. № 810/5)» [9, с. 74]. В даному випадку Ладіна Л. помилково посилається на підзаконний нормативний акт (на сьогодні уже втратив чинність), який регламентував процедуру розгляду справ про порушення вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу в порядку, передбаченому Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження

зброї масового знищення» (відповідно до п. 3 Порядку його дія поширювалася безпосередньо на нотаріусів). Порядок складання уповноваженими посадовими особами Міністерства юстиції України протоколів про адміністративні правопорушення у сфері фінансового моніторингу, передбачені КУпАП, регламентувався на той час «Інструкцією з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення», затвердженою наказом Міністерства юстиції України від 29 вересня 2010 року № 2336/5 [10]. Наведене власне виступає однією із особливостей адміністративної відповідальності нотаріуса у сфері фінансового моніторингу – вона має декілька рівнів – встановлена як на рівні КУпАП, так і на рівні Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (ст.ст. 32-34).

Зокрема наказом Міністерства юстиції України від 10 червня 2021 року № 2112/5 затверджено «Порядок розгляду Міністерством юстиції України та територіальними органами Міністерства юстиції України справ про порушення вимог законодавства, що регулює діяльність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, та застосування заходів впливу» [11]. П. 4 Порядку визначено, що він визначає «процедуру розгляду Мін'юстом/територіальними органами Мін'юсту справ про порушення вимог законодавства, що регулює діяльність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, крім справ про порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, відповідальність за вчинення яких передбачена Кодексом України про адміністративні правопорушення...». Відповідно до п. 2 Порядку його дія поширюється зокрема на нотаріусів [11].

Отже, спробуємо розібратися з питанням щодо можливості визначення нотаріуса суб'єктом адміністративної відповідальності згідно ч. 1 ст. 166⁹ та ст. 188⁻³⁴ КУпАП. У примітці до ст. 188⁻³⁴ визначено, що «під самозайнятою особою розуміється особа, зазначена у підпункті 14.1.226 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України». Можемо констатувати, що нотаріуси є суб'єктами адміністративної від-

повідальності згідно ст. 188⁻³⁴ КУпАП, оскільки Податковий кодекс України [12] відносить нотаріусів до самозайнятих осіб як таких, що провадять незалежну професійну діяльність.

Що стосується притягнення нотаріуса до адміністративної відповідальності згідно ч. 1 ст. 166⁻⁹ КУпАП, слід звернутися до наказу Міністерства юстиції України від 9 грудня 2020 року № 4248/5, яким затверджено «Інструкцію з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення» [13], п. 4 якої визначено осіб щодо яких можуть бути складені протоколи про адміністративні правопорушення за ч. 1 ст. 166⁻⁹ та ст. 188⁻³⁴ КУпАП. Так згідно Інструкції протоколи про адміністративні правопорушення складаються щодо посадових осіб суб'єктів первинного фінансового моніторингу згідно ч. 1 ст. 166⁻⁹ та ст. 188⁻³⁴ КУпАП, а щодо громадян-суб'єктів підприємницької діяльності, самозайнятих осіб, ліквідаторів – відповідно ст. 188⁻³⁴ КУпАП.

Водночас, що стосується переліку «посадових осіб суб'єктів первинного фінансового моніторингу» ні КУпАП, ні Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», ні чинна Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення не уточнюють. На відміну від однієї із перших редакцій Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 29 вересня 2010 року № 2336/5 (втратила чинність на підставі наказу Міністерства юстиції від 12 березня 2016 року № 672/5 [10], відповідно до п. 1.6 якої до посадових осіб щодо яких складаються протоколи про адміністративні правопорушення, належать: керівник юридичної особи, його заступник або інша особа, яка виконувала обов'язки керівника юридичної особи; керівник відокремленого підрозділу юридичної особи, його заступник або інша особа, яка виконувала обов'язки керівника відокремленого підрозділу; працівник, відповідальний за проведення фінансового моніторингу в юридичній особі; працівник, відповідальний за проведення фінансового моніторингу у відокремленому підрозділі юридичної особи [10]. Тобто у даному переліку нотаріус, як особа щодо якої може бути складено протокол відповідно до ч. 1 ст. 166⁻⁹ КУпАП, відсутній.

Водночас виникає питання, чи можна віднести до «посадових осіб суб'єктів первинного

фінансового моніторингу» згідно наведеного переліку наприклад завідувача державної нотаріальної контори як «керівника юридичної особи»? Роз'яснень з цього приводу Міністерство юстиції не надає. У Науково-практичному коментарі до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» зазначається, що «суб'єктами первинного фінансового моніторингу є й приватні нотаріуси, й нотаріуси, що працюють у державних нотаріальних конторах. Сама державна нотаріальна контора й приватні нотаріальні контори суб'єктами первинного фінансового моніторингу не є» [14, с. 201]. Також слід підкреслити, що відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» нотаріусів визначено не просто суб'єктами первинного фінансового моніторингу, а віднесено до групи осіб, що є «спеціально визначеними суб'єктами первинного фінансового моніторингу», зокрема ст. 10 Закону присвячена особливостям діяльності спеціально визначених суб'єктів первинного фінансового моніторингу. Тобто нотаріуси належать до групи осіб, до яких застосовується спрощений механізм здійснення фінансового моніторингу, отже вони мають специфічний правовий статус у рамках Закону. У зв'язку з наведеним можемо зробити висновок, що нотаріуси є суб'єктами адміністративної відповідальності у сфері фінансового моніторингу лише згідно ст. 188⁻³⁴ КУпАП.

Також слід окреслити певні особливості адміністративної відповідальності нотаріуса у сфері державної реєстрації. Зазначимо, що в правничій літературі на сьогоднішній день є різні наукові позиції щодо розуміння реєстраційної діяльності в цілому. Так, О.В. Джафарова досліджує реєстраційну діяльність з позиції виду дозвільної діяльності, та виокремлює наступні риси: 1) документальне підтвердження правового статусу суб'єкта або наділення новими правовими ознаками об'єкта; 2) процедура отримання реєстраційних документів повинна встановлюватися виключно законодавчими актами і забезпечуватися примусовою силою держави; 3) є загальнообов'язковою; 4) обов'язкова участь органів публічної влади, які мають реєстраційні повноваження; 5) за допомогою

реєстраційної діяльності реалізуються права, свободи та законні інтереси певної групи фізичних та юридичних осіб, що закріплені в Конституції України, з одного боку, з іншого – не порушуються та знаходяться під захистом держави права, свободи та законні інтереси іншої групи фізичних та юридичних осіб [15, с. 147].

Як ми відзначали вище, в порядку, передбаченому КУпАП нотаріуси можуть бути притягнені до адміністративної відповідальності за статтями 166⁻¹¹ «Порушення законодавства про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», 166⁻²³ «Порушення порядку державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень». Водночас відповідно до ст. 34 «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 року № 755-IV [16], ст. 37 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» від 1 липня 2004 року № 1952-IV [17] рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора можуть бути оскаржені до Міністерства юстиції України, його територіальних органів або до суду. При цьому нотаріуси виступають суб'єктами владних повноважень у розумінні цього терміну, визначеного Кодексом адміністративного судочинства України, а саме суб'єктами делегованих повноважень. Тобто спори, які виникають з таких правовідносин за своїм змістом є публічно-правовими та розглядаються в порядку адміністративного судочинства. Наведене зокрема підтверджується постановою Пленуму Вищого адміністративного суду України від 20 травня 2013 року № 8 «Про окремі питання юрисдикції адміністративних судів» [18], а також ухвалою Вищого адміністративного суду України від 17 січня 2017 року К/800/31821/16 [19]. Тобто з позиції широкого підходу до розуміння адміністративної відповідальності, у сфері державної реєстрації нотаріуси можуть бути притягнені до адміністративної відповідальності як в порядку КУпАП, так і в порядку Кодексу адміністративного судочинства України.

Окремо варто зупинитися на питанні дисциплінарної відповідальності нотаріусів. Згідно позиції Міністерства юстиції України «оскільки приватні нотаріуси здійснюють незалежну професійну нотаріальну діяльність та не перебувають у трудових відносинах з Міністерством юстиції України і міжрегіональними управліннями Міністерства юстиції, до них не можуть

бути застосовані заходи дисциплінарної відповідальності» [20]. Окрім того, у п. 5 Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2011 року № 923 визначено, що однією з умов, за яких нотаріус може входити до складу Комісії є те, що «до нього не застосовувалися дисциплінарні стягнення (державний нотаріус) або його діяльність не зупинялася (приватний нотаріус) у зв'язку з допущеними порушеннями законодавства» [21]. Виходячи з наведеного можна зробити висновок, що до приватного нотаріуса заходи дисциплінарної відповідальності не застосовуються, відповідно зупинення нотаріальної діяльності приватного нотаріуса відповідно до ст.ст. 29⁻¹, 29⁻² Закону України «Про нотаріат» не є дисциплінарним стягненням.

При цьому позиція Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 22 січня 2021 року у справі № 420/4262/19 є протилежною: «Такий захід відповідальності, як позбавлення певного права, передбачений у кримінальній, адміністративній і дисциплінарній відповідальності... Враховуючи, що зазначені заходи (анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю, зупинення і припинення нотаріальної діяльності) не належать до заходів кримінальної або адміністративної відповідальності, оскільки не передбачені відповідними законами, тому всі перелічені заходи належать до дисциплінарних стягнень...» [22]. На наш погляд анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю, зупинення і припинення нотаріальної діяльності за своїм характером належать до заходів адміністративної відповідальності. Враховуючи те, що Верховний суд в першу чергу посилається на те, що «зазначені заходи не належать до заходів кримінальної або адміністративної відповідальності, *оскільки не передбачені відповідними законами*» необхідним є внесення змін до Закону України «Про нотаріат» в частині конкретизації норм щодо притягнення нотаріусів до кримінальної, адміністративної, цивільної та дисциплінарної відповідальності.

Висновки. Підсумовуючи наведене можемо зробити такі узагальнюючі висновки:

1) Виходячи з аналізу чинного законодавства України, нотаріуса може бути притягнуто до адміністративно-правової відповідальності у сферах: а) ринку капіталу та організованих товарних ринків; б) державної реєстра-

ції; в) фінансового моніторингу; г) запобігання корупції;

2) Специфічною особливістю адміністративної відповідальності нотаріуса у сфері фінансового моніторингу виступає те, що вона має декілька рівнів – встановлена як на рівні КУПАП, так і на рівні Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (ст.ст. 32-34);

3) Особливістю адміністративної відповідальності нотаріуса у сфері державної реєстрації є те, що з позиції широкого підходу до розуміння адміністративної відповідальності, в означеній сфері нотаріуси можуть бути притягнені до адміністративної відповідальності як в порядку КУПАП, так і в порядку Кодексу адміністративного судочинства України;

4) Обґрунтовано викладення п. 8¹ ст. 30 Закону України «Про нотаріат» у такій редакції: «8¹) набрання законної сили судовим рішенням, відповідно до якого нотаріуса притягнуто до адміністративної відповідальності за вчинене правопорушення, пов'язане з корупцією»;

5) Враховуючи те, що приватні нотаріуси здійснюють незалежну професійну нотаріальну діяльність та не перебувають у трудових відносинах з Міністерством юстиції України (міжрегіональними управліннями Міністерства юстиції) такі заходи відповідальності як анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю, зупинення і припинення нотаріальної діяльності віднести до заходів дисциплінарної відповідальності в її традиційному класичному розумінні не можна. Наведені заходи на наш погляд мають характер та ознаки заходів адміністративної відповідальності. З огляду на позицію Верховного суду по даному питанню, Закон України «Про нотаріат» потребує внесення змін в частині конкретизації норм щодо притягнення нотаріусів до кримінальної, адміністративної, цивільної та дисциплінарної відповідальності, в тому числі враховуючи плани законодавця стосовно переходу до єдиного нотаріату.

Список використаної літератури:

1. Висеканцев О. Адміністративна відповідальність державного нотаріуса. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2012. № 25. С. 190–197.
2. Вдовічен В., Вдовічена Л. Кримінально-правова й адміністративно-правова відповідаль-

ність нотаріуса: порівняльно-правовий аналіз: *Challenges of legal science and education: an experience of EU countries and introduction in Ukraine* : Collective monograph. Frankfurt (Oder): Izdavnictva «Baltija Publishing», 2020. С. 120–135.

3. Чижмарь К., Гаєвський І. Фінансовий моніторинг в світлі нотаріальної діяльності: метод. матер. Київ: «Вид-во «Центр учбов. літ.», 2015. 226 с.
4. Курило Т. Адміністративно-правові засади протидії корупції в сфері здійснення нотаріальної діяльності в Україні.: дис... канд. юр. наук: 12.00.07. К., 2017. 265 с.
5. Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 року № 3425-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39. ст. 383.
6. Веселов М., Ладіна Л. Юридична відповідальність приватного нотаріуса. *Вісник НТУУ «КПІ» Політологія. Соціологія. Право*. 2021. № 1(49). С. 145–150.
7. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 49. ст. 2056.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Додаток до № 51. ст. 1122.
9. Ладіна Л. Поняття та завдання адміністративної відповідальності в системі юридичної відповідальності приватного нотаріуса за українським законодавством. *Правовий часопис Донбасу*. 2018. № 2. С. 72–76.
10. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні: наказ Міністерства юстиції України від 29 вересня 2010 року № 2336/5 (втратив чинність на підставі наказу Міністерства юстиції від 12 березня 2016 року № 672/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0857-10#Text>
11. Порядок розгляду Міністерством юстиції України та територіальними органами Міністерства юстиції України справ про порушення вимог законодавства, що регулює діяльність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, та застосування заходів впливу: затверджено наказом Міністерства юстиції України від 10 червня 2021 року № 2112/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0790-21#n10>
12. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. ст. 112.
13. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопору-

- шення: наказ Міністерства юстиції України від 9 грудня 2020 року № 4248/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1231-20#Text>
14. Чубенко А., Лошицький М., Бичкова С., Котляревський Я. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». К.: Ваіте, 2015. 816 с.
 15. Джафарова О.В. Дозвільна діяльність органів публічної адміністрації в Україні: питання теорії та практики: моногр. Харків : Діса плюс, 2016. 688 с. URI: <http://dSPACE.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7754>
 16. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 року № 755-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31-32. ст. 263.
 17. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 1 липня 2004 року № 1952-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 51. ст. 553.
 18. Про окремі питання юрисдикції адміністративних судів: постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 20 травня 2013 року № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008760-13#Text>
 19. Ухвала Вищого адміністративного суду України від 17 січня 2017 року К/800/31821/16. URL: https://protocol.ua/ua/vasu_hto_pravonastupnik_notarius_yak_derjavniy_reestrator_zdiysniv_perereestratsiyu_neruhomosti_z_osobi_na_bank_osoba_oskargila_piznishe_notarius_pomer_1/?print=1
 20. Про розгляд запиту. Міністерство юстиції України. URL: https://dostup.pravda.com.ua/request/91474/response/338658/attach/1/pdf?cookie_passthrough=1
 21. Про затвердження Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату: постанова Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2011 року № 923. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/923-2011-%D0%BF#n12>
 22. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 22 січня 2021 року справі № 420/4262/19. URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=94328313&red=100003c8de685edc6e39cf13c6cca05fc5658a&d=5>

Maryshchuk S. A. Certain aspects of the administrative and legal responsibility of a notary public

In the article, on the basis of the analysis of the current legislation of Ukraine, certain features of the administrative and legal responsibility of the notary are investigated. It was concluded that according to the current legislation, a notary can be brought to administrative and legal responsibility in the areas of: a) the capital market and organized commodity markets; b) state registration; c) financial monitoring; d) prevention of corruption. A specific feature of the administrative responsibility of a notary in the field of financial monitoring is that it has several levels - it is established both at the level of the Code of Administrative Offenses of Ukraine and at the level of the Law of Ukraine "On Prevention and Countermeasures against Legalization (Laundering) of Criminal Proceeds, Financing of Terrorism and Financing of Proliferation weapons of mass destruction" (articles 32-34). It is outlined that a feature of the administrative responsibility of a notary in the field of state registration is that from the standpoint of a broad approach to understanding administrative responsibility, notaries in this field can be held administratively responsible both in accordance with the Code of Criminal Procedure and in accordance with the Code of Administrative Procedure of Ukraine. It was established that due to the fact that private notaries carry out independent professional notarial activities and are not in employment relations with the Ministry of Justice of Ukraine (interregional departments of the Ministry of Justice), such liability measures as cancellation of the certificate of the right to engage in notarial activities, suspension and termination of notarial activities cannot be attributed to measures of disciplinary responsibility in its traditional, classical sense. These measures have the nature and features of measures of administrative responsibility. In view of the position of the Supreme Court on this issue, the Law of Ukraine "On Notaries" needs to be amended in terms of the specification of norms regarding bringing notaries to criminal, administrative, civil and disciplinary liability, including taking into account the legislator's plans regarding the transition to a single notary.

Key words: *notary public, notary, notarial activity, administrative responsibility, disciplinary responsibility.*